

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa C. Sp. z o.o. Spółki komandytowo-akcyjnej w W.
przeciwko Hotel M. Sp. z o.o. Sp. komandytowo-akcyjnej w L. , M. Sp. z o.o. w L.
Z. i K. J. O.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 10 czerwca 2019 r., sygn. akt I AGa (...)

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powódka C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 czerwca 2019 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 15 stycznia 2019 r. oddalającego powództwo o zapłatę kwoty 511 680,52 złotych tytułem zwrotu udzielonej pożyczki, prowizji związanych z jej udzieleniem, umownych odsetek, kar umownych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W uzasadnieniu tego wniosku skarżąca wskazała, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości tj. przepisu art. 120 § 1 zd. 2 w zw. z art. 410 § 1 i 2, 455 k.c. oraz art. 7 Konstytucji RP k.s.h. w zakresie ustalenia wykładni pojęcia „podjęcie czynności w najwcześniejszym możliwym terminie” Ponadto skarżąca podniosła, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie: Czy w sytuacji, gdy wierzyciel nieświadomy nieważności umowy stanowiącej podstawę jego roszczenia i dokłada należytej staranności w celu uzyskania swojej wierzytelności, niemniej jednak w pewnym zakresie jego zachowanie zostaje ocenione jako naganne, a druga strona nie informuje go o nieważności umowy i podnosi to dopiero w postępowaniu sądowym dotyczącym tej wierzytelności, w związku z czym dochodzi do zmiany podstawy prawnej roszczenia, natomiast dłużnik w odpowiedzi

podnosi zarzut przedawnienia, to czy wówczas skorzystanie przez dłużnika z instytucji przedawnienia roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia może stanowić nadużycie prawa zgodnie z art. 5 k.c.

Wobec powołanych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, iż istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ., z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, nie publ.).

Odnosząc się do przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. trzeba mieć na względzie, iż do wykładni art. 120 § 1 k.c. w związku z art. 410 § 1 k.c. Sąd Najwyższy odniósł się już wielokrotnie prezentując dominującą w orzecznictwie ostatnich lat koncepcji, zgodnie z którą roszczenie wynikające z zobowiązania bezterminowego obejmującego zwrot nienależnie spełnionego świadczenia staje się wymagalne w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie i to niezależnie od stanu świadomości uprawnionego z roszczenia kondycyjnego. Rozstrzyga zatem tylko obiektywnie ustalony najwcześniejszy możliwy termin wezwania dłużnika przez wierzyciela do wykonania zobowiązania (poza wymienionymi w skardze kasacyjnej wyrokami zob. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2009 r., III CZP 102/09, OSNC 2010, Nr 5, poz. 75 i z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 37/10, OSNC 2011, Nr 1, poz. 2, oraz wyroki: z dnia 24 kwietnia 2003 r., I CKN 316/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 117, z dnia 3 lutego 2006 r., I CSK 17/05, z dnia 8 lipca 2010 r., II CSK 126/10 - nie publ., z dnia 16 grudnia 2014 r., III CSK 36/14, OSNC 2016/1/5, z dnia 9 lutego 2017 r. IV CSK

171/16, nie publ.). Słusznie podkreśla się przy tym, że zapatrywanie, że bieg przedawnienia należy liczyć od wezwania do zapłaty, które jest możliwe dopiero od chwili, w której wierzyciel dowiedział się, iż świadczenie było nienależne, przekreślałoby sens art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. Podzielenie tego poglądu nakazywałoby liczenie w taki sam sposób początku biegu przedawnienia o zwrot nienależnego świadczenia, jeżeli strona powodowa wykryła fakt nienależnego świadczenia i wezwała pozwanego do zwrotu dopiero po 20 lub 30 latach, co oczywiście całkowicie przekreśla cel przedawnienia roszczeń.

W związku z dalszym uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do opartym na twierdzeniu, iż występuje istotne zagadnienie prawne trzeba zważyć, że orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Skarżący nie sprostął tym wymaganiom. Kazuistycznie sformułowane zagadnienie nie daje podstaw do udzielenia uniwersalnej, abstrakcyjnej odpowiedzi mogącej mieć znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy ale także innych podobnych spraw. Sąd Apelacyjny dopuścił co do zasady zastosowanie art. 5 k.c. do podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami. Jednak w konkretnych okolicznościach faktycznych Sąd uznał za niezasadny zarzut nadużycia prawa podmiotowego. Wskazał też przyczyny takiej oceny.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekła na podstawie art. 98, 99 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.